

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће и ванредних бројева. Претплата се шаље „Уредништву Полицијског Гласника“ или директно окружним и средњим властима, или на пошти. Цена је листу: чиновницима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште, годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механичарима годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командири полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела поставити:

за лекара среза хомолског, у округу пожаревачком, Здравка С. Ивковића, свршеног лекара Петроградске војено-медицинске Академије.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 26 августа 1904 год. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 34. зак. о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење истог Савета од 13. августа ове године Бр. 5980, које гласи:

да се Јован И. Симоновић, окружни подшумар у Рашкој, родом из Ирига у Аустро-Угарској и поданик исте државе, по својој молби прими у српско поданство изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из дојакошњег поданства.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 21 августа 1904 год., у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 6. закона о местима, — решити:

да се заселак Мојсиње, у општини браљинској, срезу расинском, округа крушевачког, — по изјављеној жељи својих становника, — одвоји од села Браљине и образује за себе село, под називом „Мојсиње“, но с тим да то село Мојсиње остане и даље у саставу општине браљинске.

Из канцеларије министарства унутрашњих дела, 24 августа, 1904. г. у Београду.

ФОТОГРАФИЈА У ПОЛИЦИЈСКОЈ СЛУЖБИ

(НАСТАВАК)

6

в) О агносцирању с помоћу фотографија.

Већ је свуда ушло у праксу, да се, откако је фотографија почела да напредује

и осваја, агносцирају лица по својим фотографијама, али ствар су довеле у извешан систем тек полицијске управе већих вароши; нарочито у Паризу обраћа се том питању велика пажња, као што се то може видети и из чувеног дела „La photographie judiciaire par Alphonse Bertillon, chef du service d'Identification de la prefecture de police.“

Неоспорно је да се цело то питање мора организовати темељно свуда а не само у већим варошима. Фотографовање злочинаца, споразумни рад, узајамна измена слика и њихова правилна примена од такве је важности, да се ствар мора довести у систем. Кад се то уради, онда је вредност фотографије огромна. Али и ако се то због простог питања скупоће неће моћи тако брзо извести, ипак је потребно, да и сад, кад израђујемо фотографије сумњивих лица и злочинаца, поступамо по извесним начелима.

Ослањајући се на предње Бертилоново дело навешћемо овде неколико најважнијих тачака:

1. Који положај човека, који се фотографије најбоље одговара циљу, одређује се по циљу фотографије. За упоређивање двеју фотографија једне с другом, или фотографије с човеком, несумњиво је најбоља фотографија у оштром профилу, јер су ту све форме изражене најјасније и најкарактеристичније, јер нема пројекције појединих партија лица и јер се мерења у циљу упоређивања могу најлакше и најпоузданије предузимати. Сасвим пак друкчије стоји ствар, кад је реч о томе, да се неко позна по фотографији, у ком циљу слика у профилу не ваља. Профил једног човека види се само у једном једином положају, докле се у свима осталим може мање или више видети предња страна лица. Често пута профил једног човека изгледа нам непознат, и ако га врло добро познајемо. Чудимо се, како тај толико пута виђани човек може у профилу изгледати друкчије но што смо ми мислили. Потпуно лице једног човека (en face) није нам до душе непознато, али за то није карактеристично, јер је нос потпуно пројецтиран и с тога се не може добро разликовати, и даље с тога, јер уши, које су за разликовање тако важне, нису јасне.

Дакле као најповољнији положај за распознавање је тако звани профил у три четврти, јер нос јасно одскаче и види се једно уво, и јер се сваком другом у том положају чини најпознатији. Пошто су дакле уопште увек потребна два снимка: профил и профил у три четвртине, удвостручава се издање и количина слика, које се имају чувати. Енглези, а по угледу на њих и више немачких и аустријских казних завода (то је, уосталом, увео и наш лист одавно) доскочили су томе на тај начин, што покрај онога, који се фотографије у три четвртине профила, наместе једно огледало поред његова лица тако да се у њему види оштри профил.

Десне доњи угао огледала одсечен је, тако да има места за раме и да се огледало може у потребној близини принети лицу. Тако се на једној слици добије у један мах профил и профил у три четвртине. Бертилон је противан том начину фотографовања, тобож с тога, што онда сваки, коме се покаже слика, зна да се тиче неког сумњивог лица. Али то се зна увек, кад год се у полицији показује слика, а у осталом тај је начин тако практичан, да се може препоручити као врло важан и користан. Наравно ваља увек имати на уму, да огледало показује обратно, да дакле н. пр. отисак на десном образу излази на слици из огледала на левом образу.

2. Кад је реч о положају мора се одговорити на питање, да ли је корисније снимити човека до појаса или целу фигуру. Уопште се мора рећи, да се људско лице даје у толико лакше распознати, у колико је веће, те тако бисмо препоручили слику до појаса (тако звани „брустбилд“) Али ако дотично лице на свом лику има нешто што пада у очи, што се лако разликује, онда је боље снимити целу фигуру. Такав снимак има и ту корисну страну, што се у случају потребе, ако се хоће да то лице буде веће, може слику, управо главу, увеличати. Само се по себи разуме да не треба падати у погрешке и сматрати, да извесни покрети, који падају у очи, спадају у држање или лик. Има ли неко врло ретких покрета, препоручили бисмо, да се слика до појаса, јер онда сведок, кад види целу прилику на слици, увек тражи познате му покрете и не познаје слику, ако тих покрета не нађе.

3. Односно формата фотографије тврди Бертилон, да се показала као најбоља редуција на $\frac{1}{2}$ природне величине. То је формат, који је одиста подесан, као што то доказују фотографије у формату нинт-карата. Свакако да је глава у тој редакцији довољно велика, да је лако познаду и људи, који нису извежбани у гледању фотографија. Држим да је прилично индиферентно, да ли ће се редукovati на $\frac{1}{6}$ или $\frac{1}{8}$ природне величине. Главна ствар ће бити, да се свуда примењује једнако мерило. Истена фотографија опредељена је баш за велика растојања, и упоређивања двеју фотографија у једнакој мери лакше је но упоређивање фотографија разних величина.

4. Што се тиче тона фотографија, да ли ће се оне јасније или тамније, т.ј. дуже или краће експонирати не може се уопште ништа определити. Карактеристичним особинама понеког лица одговара готово увек један тон боље но други. Извежбани и писмени фотограф зна ти увек чим види неког човека, да ли ће боље, т.ј. сличније изгледати, ако га светлије или тамније изради. Не зна ли то фотограф да каже, онда се мора покушати, шта више одговара, јер разлика је доста пута тако велика, да није све једно, да ли је фотографија израђена светло или тамно.

5. У приликама мора ће се свакако одступити од обичног формата и т. д., и то онда, кад се има да упореди фотографија, која ће да се тек изради, с неким опредељеним предметима. Ако је н. пр. послат опис неког човека, то ће се снимак тако израдити, да се на фотографији изразе најважнији моменти у опису; ако се има фотографија, наравно да ће се онда нова фотографија израдити у величини, облику, положају, тону, па чак и на колико је могуће сличној хартији, да би упоређивање било лакше.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ГРАЂАНСКИ-СУДСКИ ПОСТУПАК

протумачен начелним одлукама, одлукама опште седнице Касац. Суда и одељења и одлукама управних власти

прикупио и уредио Свет. Јањић

Глава осамнаеста О извршењу пресуде

(НАСТАВАК) 15

§. 480.

Јавна продаја свршује се једнога дана, но продаја непокретности не сме се свршити пре четири сата по европски по подне. Што се једнога дана не прода, наставиће се следећег дана, но и тада не сме се свршити пре четири сата.

*

Види одлуке под № 11473 и 6138 код §. 476. по којима се продаје извршују у месту где је имање које се продаје.

*

Одобрена је продаја, отпочета у 2 часа по подне, јер у закону није казано кад

има да се почне продаја, овом одлуком Касац. суда.

„Милија Б. земљ. из Отња изјавио је тужбу на јавну продају свога непокретног имања.

Тужио је извршиоца продаје и тражио да суд продају поништи као неуредну са разлога:

1. Што је продаја отпочета у 2 часа по подне а свршена у 3 часа по подне.

Првостепени суд одбио је тужиоца од гражења узев, да законом није предвиђено време почетка продаје, већ је само у §. 480 грађ. суд. поступка предвиђено, да се продаја не може свршити пре 4 сата по подне а међутим из протокола лицитације види се, да овај закони пропис није повређен.“

Касациони суд одобрио је 7. X. 1902 год. № 7518. ово решење првостеп. суда.

*

Друга тачка овог §-а, која гласи: „шта се једнога дана не прода, наставиће се следећег дана сата“ протумачена је одлуком Касац. суда овако:

Коста К. трг. из Врање тужио је Милоја Л. писара ср. а. извршиоца продаје непокретног имања Василија С. и степ. масе Николе Ф. трг. из Алекс.

Првостепени суд поништио је ову продају решењем од 21. авг. 1902 год. № 11393 са ових разлога:

„Кад се из огласа види, да је ова продаја објављена да ће се извршити 15 и 16 јула тек. год. а међутим из акта продаје опет види се, да је исту тужени закључио 15. јула, тако, да 16. јула и није вршио продају према овоме тужени је поступио противно §. 480. гр. пос.“

Исто тако продаја ова неуредна је и по томе, што се из огласа у званич. новинама не види, да је и колико је процењена њива „моравиште“, према чему повређен је и пропис §. 477. грађ. поступка.“

Касациони суд одобрио је ово решење у III одељењу 19. окт. 1902 год. № 7931.

*

Према овој одлуци утврђено је и то, да ако је објављено да ће се продаја вршити више дана, — не може се закључити једнога дана.

§. 481.

Кад полицијска власт види, да је престало надметање, онда ће два пут гласно казати последњу највећу цену, па ако и на опомену нико више не да, исказаће се и трећи пут, и у исти мах и купцу добро уступити. Како се цена трећи пут исказе, престаје надметање.

Положена кауција враћа се одмах по свршеној продаји свима осталим надметачима осим онога на коме је имање остало. Ако продаја остане у снази и купац цену положи, кауција ће му се при полагању цене урачунати у цену или вратити. А ако продаја остане у снази, а купац цену не положи, него буде нова продаја имања на његову штету по §-у 484-ом, кауција ће се употребити на измирење трошкова око нове продаје и штете ако штете буде, што би се на повој продаји добила цена мања.

(Замена од 14 јула 1898 год. Збор. 53. стр. 179).

Ко хоће у име другог да се надмеће мора извршној власти при лицитацији поднети у овременом препису пуномоћство (§§. 609 и 613. грађ. законика), иначе ће се сматрати за надметача (лицитанта).

(Допуна од 19. априла 1885 год. Зб. 41 стр. 135.).

*

За први одељак видети одлуке под № 142 и 2607 код §. 479.

*

Види и одлуку опште седнице Касац. суда № 8643 код §. 486 у којој се говори о надметању и да је довољно, да је било лицитаната за најкраће време а да не мора да буде два надметача и при свршетку продаје.

*

Да извршилац продаје треба само да искаже „и трећи пут“ а да не мора то да стави и у списак о продаји, казује нам ова одлука Касац. суда.

У §. 481 и 488. грађ. суд. пост. нигде не стоји, да извршилац продаје мора у протоколу продаје означити, да је гласно казао три пут последњу цену, па онда уступио добро купцу, који је највећу последњу цену дао; јер се исказивање по трећи пут, састоји у самом лицитирању, којим је имање купцу теслимљено, — те с' тога ни суд није могао ово узети за разлог, да се ова продаја по §-у 501. грађ. суд. пост. поништи.“

Овакве је примедбе дао Касациони суд 27. септ. 902 год. № 6919 на решење једног од првостепених судова, који је узео да је продаја неуредна са тога што се из протокола лицитације не види, да је извршилац продаје, пре, но што је купцу уступио имање, исказао три пута гласно највишу цену.

У овом је смислу и одлука № 998 код §. 505.

Код §. 466. изнели смо случај, да је практикант извршио попис по акту Управе Фондова Бр. 2665.

*

Код треће тачке другог одељка овога §-а, има ове две одлуке, према којима, противно оним одлукама исписаним код §. 465., штета има да се тражи парничним путем.

Среска власт продавала је непокретно имање Стевана К. за наплату дуга Управе Фондова и уступила Јанићију К. за 4002 динара.

Кад је продаја постала извршном, купац није хтео да положи куповну цену, те је срес. власт извршила другу продају на штету првог купца Јанићија.

На другој продаји уступљено је ово исто имање Милошу Ј. за 2406. дин. и ова је продаја остала стална.

Како је овом продајом оштећен сопственик Стеван са 1596 дин.; то је тужио Јанићија и тражио је, да га суд осуди, да му накнади горњих 1596 дин. по одбитку 200 дин. кауције. Тражио је и трошкове и накнаду положене таксе.

Првостепени суд одбио је тужиоца од гражења пресудом својом од 2 марта 1902 год. № 5940 са ових разлога:

„По §. 481. грађ. суд. поступка, кад купац цену не положи, те се с тога нова продаја имања, на његову штету нареди; онда се кауција употребљује, како на измирење трошкова око нове продаје, тако и на име штете, ако би исте било.

Одговорност првога купца за накнаду штете по овом закон. пропису одмерава се једино по величини положене кауције, која се у овоме циљу и даје, а оштећени, ни по овом, а ни по другом коме законском пропису нема право да тражи већу накнаду штете, но што износи количина положене кауције; а да је законодавац хтео дати право оштећеноме да може тражити и већу накнаду штете, по што износи величина положене кауције, он би то изрично предвидео, као што је за подобан случај наредио у §. 389. грађ. суд. пост.

Ни по §. 800 грађ. закон. оштећени не може тражити већу накнаду штете од туженога, пошто тужени имање тужиоцево ни у чем није оштетио, а овај законски пропис претиоставља постојање фактичке штете.

Па како тужилац овим спором тражи, да му тужени накнади 1596 дин. преко положене кауције, то је његово тражење према горњем законс. пропису неумесно, па се од истог, као таквог има одбити.

Апелациони суд (II одељ.) размотрио је акта и пресуду првостепеног суда, па је нашао: да ова није основана на закону.

Ево његових разлога:

„Погрешно је првостепени суд узео, да тужени није дужан, да тужиоцу накнади спорну штету по томе што се по §. 481. грађ. пост. за накнаду штете и трошкове употребљује само кауција, те се истом регулише и величина накнаде.

По §. 484. грађ. пост. нова продаја одређује се на трошак и штету првог купца, кад овај не положи новац у законом року, а величина штете није овим закон. прописом ограничила величину кауције, нити прописом §. 481. грађ. поступка по коме се кауција употребљава на „измирење излицитиране суме“ или накнаде штете, чија се величина има засебно одредити. Према овоме први купац није положеном кауцијом ослобођен одговорности за накнаду штете, него се за расправу исте имају применити општи прописи гл. III грађан. законика. Овако разумевање прописа §. 481. гр. пост. утврђује се још и тиме, што се по т. 6. §. 465. грађ. пост. наплата штете ове врсте може вршити егзекутивно и без судске пресуде.

Према овоме, а како је тужилац уверењем начел. ср. гр. од 18 децембра 1900 год. као јавном исправом по §. 188. гр. пост. доказао, да је тужени 15. јуна 1898 год. купио преко Ђорђа Ј. половину његове и тужиоцеве механе с плацем за 4002 дин., да ту цену није положио у законом року, који је истекао 11. априла 1900 год. него само 200 дин. кауције; да је на штету туженога поново извршена продаја 29. новембра 1898. год. и за механу добијено 2406 дин. Дакле мање 1390 дин. са колико је тужилац оштећен, тужени је дужан по §. 800 грађ. зак. да тужиоцу ту суму накнади по одбитку положених 200 динара кауције, што износи дакле 1196 дин. са

6% интереса од 12 априла 1900 год. до наплате, као дана када је тужени имао спорну суму да положи — §. 602. грађан. зак. — и као крива страна одговоран је и за накнаду таксе и трошкова.

Апелациони суд ценио је и навод туженог, да је право тужиоцево застарело, јер је прошао законски рок од 3 године; па је нашао, да је исти неумесан и недоказан; јер као што је напред утврђено тужени је био дужан, да куповну цену положи 12 априла 1900 год. те се од тога дана тужиоцу има рачунати трогодишњи рок, према §. 939. грађ. закона; а међу тим тужба Бр. 10566 као што се види из пријема на њој предата је пошти на повратни реџисис 13. априла 1901 год. а у суду примљена 14. истог месеца и године, дакле после једне године.

Касациони суд одобрио је апелациону пресуду 24. октобра 1902 год. № 8278 (II одељење).

*

Друга одлука гласи:

„Кад је наређењем §. 481. грађ. суд. пост. предвиђено, да се само кауција може употребити на подмирење трошкова, и штете, ако купац од куповине одустане, па се на доцнијој продаји излицитира мања цена; а повериоци ове масе ипак траже, да првашњи купац Топ..., положи сву разлику између, прве и друге цене продајог имања, означене у акту полиц. власти № 7577. на шта он не пристаје; то је степ. маса слабија у праву, према реч. закон. пропису, па за то се као таква има упутити на редован грађ. спор против Топ... за тражену накнаду, а од полиц. власти тражити да одмах суду пошаље кауцију по одбитку трошкова учињених око нове продаје, коју је Топ... као лицитант по првој продаји положио.“

Шаб. прв. суд. 12. XII. 02. № 28357.

Касациони суд одобрио је 22. априла 1903 год. № 2596 решење првост. суда.

О овом питању има и два решења Министра унутрашњих дела: једно од 24 авг. 1885. № 10096 а друго под № 11641 којима је расправљено ово питање у смислу касационе одлуке и које смо исписали код §. 465.

Види одлуке: Министра унутрашњих дела код §. 465 и Правничког одбора од 25. II. 02 г. код истог §-а.

*

Кад извршилац искаже „и трећи пут“ и ако стоји у овом §-у, да ће се у исти мах купцу добро уступити, купац не постаје и господар купљеног имања, но тек кад добије од суда тапију. према овој одлуци.

„Кад тужени Сима није уведен у господарство спорног имања онако, као што прописује §. 292. грађ. зак. већ и не гледећи на то, господарио туђим имањем, и на истоме добру чинио разне оправке, онда је он према § § 203. и 207. истог законика несавесан притежалац, јер је знао, да је противу продаје подигнута тужба за уништај, чему се он као купац и на суду противио тражећи, да продаја остане стална, па је ипак као неуредна поништена; и према томе није имао права господари

рити туђим имањем и са истога уживати користи и друге доходе. Признањем туженог по §. 180 грађ. суд. пост. доказано је, да је од тужилаца ненадлежно примио спорну кирију и према томе, он се има осудити на повраћај исте са 6 на сто год. интересом — §. 601. грађ. законика —

Тако је један од првостепених судова пресудио спор Браће Дим... противу Симе Н. за накнаду штете у којој је расправљено и иштање, од када купац имања на јавној продаји постаје сопственик продаваоца имања.

Апелациони суд нашао је: да је ова пресуда на закону основана па ју је одобрио али са ових разлога.

„Кад и сам тужени признаје, да му је био познат подигнути протест против ове куповине, јер му је то казао писар начелства, не хтев због тога примити од њега излицитирану цену, коју је тужени дужан био по § 483. грађ. пост. да положи у одређеном року, која је како се из акта види извршена 28 априла 1880 год., онда према таквом признању пуноважном по § § 180 и 183. грађ. пост. тужени је могао знати, да још није стекао право располагања са овим имањем 29 октобра 1880 год. кад је кирију по поднетој квити наплатио; као што је ова продаја, по признању парничара, доцније поништена, — према томе тужени није био у праву, по § § 23. и 29. грађ. зак. да прибира користи тог имања само излицитираног, кад још није био уведен ни утврђен у државину, — §. 481. 489. и 507. грађ. пост. — одкуда излази: да је тражени дао под заку тужиоцима туђе имање, дакле оно што сам није имао, и да су тужиоци платили туженом оно, што му нису били дужни платити, као што је тужени од њих ненадлежно кирију наплатио, због чега, а према §. 902. грађ. зак. дужан је да тужиоцима врати ту кирију.“

Из овога излази, да купац не постаје господар имања од дана лицитације, већ од дана кад добије од суда тапију; јер је и Касациони суд одобрио апелациону пресуду од 18. фебруара 1883 год. под № 4268.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ОДЛУКЕ ОПШТИХ СЕДНИЦА ДРЖАВНОГ САВЕТА

Кандидат са изабране листе позван у Скупштину као посланик, постаје народним послаником од тренутка, када се прими мандата пред Народном Скупштином.

Министар Унутрашњих Дела, тражио је да Државни Савет разреши од дужности цео одбор општине рековачке, износећи поред осталог као разлог за то: што одбор није хтео по наредби среске власти одредити избор председника, пошто изабрани Јовица Н., као народни посланик, не може ни бити председник.

Ствар је у овоме:

Народна Скупштина 22. марта тек. године, решила је, да се на место једног умрлог посланика позове Јовица Н. кандидат са исте листе. Ово среска власт саопшти Јовици и он тада 31. марта тек. године изјави, да ће кад оде у Скупштину дати реч примали се посланичког мандата

или не. При овој изјави остао је и на своје саслушању од 24. јуна тек. год.

У ово време Јовица је као одборник вршио дужност председника општине и среска власт, — налазећи, да он то више не може бити, — тражила је, да га одбор уклони, а кад овај то није учинио, браћећи се, да се Јовица није још примио мандата, те није ни посланик, среска власт га уклони сама и одреди замењеника.

Но по жалби Државни Савет, решењем својим од 12. јуна тек. год. Бр. 5115, поништи одлуку среске власти, налазећи, да ова није могла сама уклонити часнике, већ ако налази, да је наредба њена на закону основана, а одбор ју није извршио, могла се користити чл. 149. закона о општинама. —

Међутим 19. марта тек. год. Јовица буде изабран за председника, противу чега је постојала и жалба, поред осталог и за то, што је народни посланик, но Савет решењем својим од 11. јуна тек. год. одбаци ову жалбу. —

Среска власт усвајајући саветске примедбе, наредбом од 5. јула тек. год. № 8212, препоручила је, да се Јовица не уводи у дужност, јер је Савет одобрио његов избор не знајући, да је народни посланик, већ да се одреди избор за новог председника. —

Одбор у својој седници од 6. јула 1904 год., реши, да нов избор не може одредити, јер је решење среске власти, којим је Јовица уклоњен поништено и његов избор постао извршан, а он није још народни посланик.

Поводом овога начелник срески тражио је, да се одбор поред осталог, за извршење ове наредбе уклони. —

По разматрању акта овога предмета Државни Савет је нашао:

»По чл. 149. зак. о општинама одбор се може разрешити само у два случаја:

1) кад би одбор радио супрот наредбама државних власти, но саме наредбе морају бити на закону основане, као што се то јасно види из чл. 158. пом. закона; или

2) кад одбор не хтедне вршити своју дужност.

Одбор општине рековачке истина није извршио наредбу среске власти од 5. јула тек. год. № 8212, но услед тога ипак није наступио случај из чл. 149., јер сама наредба није на закону основана.

Погрешно среска власт истом тражи, да се у дужност не уводи изабрани председник Јовица, чији је избор решењем Савета од 11. јуна тек. год. № 4026, одобрен, већ одреди нов избор, зато што је помен. Јовица у смислу чл. 93. закона о пословном реду у Народној Скупштини, позван за посланика на место једног умрлог, јер се Јовица овога мандата још није примио. На против на саслушањима својим од 31. марта и 24. јуна тек. год., — изјавио је, да ће само пред Скупштином дати о томе изјаву и стога, све до тога момента он се не може ни сматрати, као народни посланик, те према члану 16. зак. о избору народних посланика и чл. 98. Устава, све дотле може бити председник општинског суда, а чим се мандата прими, више не. —

Према томе овај разлог за разрешење отпада, и Државни Савет, на основу чл. 149. зак. о општ. реши: да о овоме извести Министра Унутрашњих Дела. —

Примедбе Министра Финансија учињене на општинске буџете обавезне су и пуноважне.

Управитељ секурничке основне школе изјавио је жалбу Савету противу примедба Министра Финансија од 17. марта тек. године Пр.Бр. 1359., које је учинио на предложени буџет општине секурничке.

Налазећи, — да су примедбе Министра Финансија учињене на општинске буџете, према чл. 37. закона о окружним, среским и општинским буџетима, обавезне и пуноважне, — Државни Савет, — на основу чл. 25. саветс. пословника, реши: да се одбаци жалба као ненадлежној власти поднесена. —

Избор чланова школског одбора не може вршити општински збор, већ општински одбор.

Милан Н. трг. из Амерића изјавио је жалбу Државном Савету противу избора чланова школског одбора општине америћке, који је извршен на збору 18. јула тек. године.

И не узимајући у оцену жалбене наводе и доказе, Савет је нашао, да овај избор не може вршити општински збор, већ општински одбор, са ових разлога:

»По тач. 18. чл. 86. закона о општинама, одбор општински решава, поред осталог, по свима оним предметима, за које по поменутом или ком другом закону није надлежан суд или збор, а треба да их уради политичка општина.

Па како чл. 33. закона о општинама, побрајајући исцрпно надлежност збора, ни у једној својој тачки не износи то, да збор бира чланове школског одбора, а ни закон о народним школама својим чл. 55, у коме говори о избору ових лица, такође ово не ставља у дужност збору, већ политичкој општини, — то је јасно, да с обзиром на помен. тач. 18. чл. 86. зак. о општинама, овај избор има да врши једино одбор политичке општине. —

Према томе, одлука збора о овоме избору, са разлога напред наведених, неправилна је.

Стога је Државни Савет, на основу чл. 26. савет. пословника и чл. 170. закона о општинама, решио, да се поменута зборска одлука поништи.

ПРЕСТУПНОСТ У ВЕЗИ СА ПРИВРЕДНИМ И СОЦИЈАЛНИМ ПОЛОЖАЈЕМ

(СВРШЕТАК)

Пол Бафарг у свом делу *криминалност у Француској, испитивања о њеном развитку и о њеним узроцима*, узео је као мерило средње животне цене, цену једне вреће брашна од 150 килограма, чију је висину утврдила општинска власт или париска градска управа, и која се може наћи у годишњацима пекарског еснафа. Упоредивање тих бројева показује да је

иза сваког кретања цене хлеба на више долазило растење крађа и превара, док се са њиховим опадањем смањивао и број преступа.

Привредни положај и криминалност у Француској

ГОДИНЕ	цена вреће жита од 150 килограма на паризу	проста крађа	превара	преступи против личности	прљаво дело извршено на	
					одраслима	децом
1840	67,56	19 531	1374	1622	157	284
1841	52,02	17 377	1297	1765	181	381
1842	58,35	18 383	1270	1669	161	308
1843	55,14	19 900	1399	1771	180	339
1844	58,24	21 010	1504	1612	149	392
1845	55,38	20 633	1407	1658	198	274
1846	69,04	24 753	1489	1696	145	379
1847	90,58	31 596	1883	1622	141	374
1848	41,48	20 120	1294	1616	154	356
1849	46,31	22 070	1375	2015	222	467
1850	43,54	23 121	1475	2146	254	524
1851	43,47	24 516	1652	2161	242	615
1852	52,15	28 090	1980	2013	228	611
1853	67,12	33 940	2284	1921	212	573
1854	87,86	39 484	2629	1691	174	581
1855	90,84	37 883	2733	1613	160	582
1856	91,16	36 848	2519	1702	181	650
1857	67,02	35 737	2703	1657	188	617
1858	48,10	29 374	2790	1947	238	784
1859	46,91	27 792	2666	1851	226	718
1860	59,60	30 331	3128	1607	180	650
1861	75,42	32 729	3524	1696	217	695
1862	65,88	32 131	3842	1762	213	728
1863	59,21	29 155	2431	1673	171	750
1864	51,43	28 345	3341	1703	176	764
1865	49,60	28 078	2432	1750	178	820
1866	60,62	29 623	2422	1777	160	883
1867	80,92	33 097	2806	1704	124	805
1868	81,22	35 035	2990	1697	161	726
1869	58,10	31 613	2750	1658	146	710
1870	63,81	20 531	1628	1297	54	558
1871	86,59	27 662	1684	1561	112	526
1872	72,99	34 961	2705	1669	124	682
1873	79,92	35 289	2913	1708	97	783
1874	71,10	34 170	3008	1731	139	825
1875	57,08	38 020	2880	1765	140	813
1876	61,31	31 781	2710	1849	140	875
1877	63,78	33 351	2968	1653	108	804
1878	67,82	31 802	2845	1614	84	788
1879	63,75	32 943	2997	1677	130	812
1880	65,09	37 029	3445	1512	80	676
1881	65,94	35 757	3674	1608	90	718
1882	63,87	35 930	3434	1660	95	752
1883	59,96	35 959	3449	1582	108	675
1884	51,11	35 845	3281	1629	83	705
1885	49,45	34 239	3673	1518	65	622
1886	50,94	34 457	3595	1507	78	634

И немачка статистика доказује тесне везе између колебања цене жита и броја крађа.

Цене жита и криминалност у Немачкој

Али свакојако као у Француској тако и у Немачкој није главно *аасолутна* висина цене, него само њено пењање и падање. Управо 1882 година показује процентуално највишу цифру крађа за последњих седам година, при средњем стању цене ражи. Висина цена у току година 1880 и 1881 осетила се још, или боље рећи, тек у години 1882. То се исто може опазити и у току идућих година. Највиша и најнижа тачка при ценама жита и крађама, не иду једна с другом; прве делују више за једну годину после.

То у неколико има један спољни разлог, на који је још Албер Мајер обратио

ГОДИНЕ	1.			2.			3.			4.			5.
	дин.	дин.	дин.	дин.	дин.	дин.	дин.	дин.	дин.	дин.	дин.		
1880	187,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1881	196,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1882	152,3	—	185,19	250	28	47,3	325,3	26,83	284	—	—	—	
1883	144,7	—	165,37	241	25	46,4	312,4	24,69	271	—	—	—	
1884	143,3	—	159,73	231	25	45,3	301,3	23,73	275	—	—	—	
1885	140,0	—	154,61	214	22	43,3	279,3	22,75	256	—	—	—	
1886	130,0	20,8	147,26	210	20	42,3	272,3	21,72	258	—	—	—	
1887	120,9	20,65	145,99	198	21	40,1	259,1	20,71	258	—	—	—	
1888	134,5	21,22	155,43	194	21	36,5	251,5	20,70	255	—	—	—	
1889	155,5	24,69	169,64	211	23	40,1	274,1	21,70	281	—	—	—	
1890	170,0	27,18	181,32	206	24	39,0	269,0	21,65	296	—	—	—	
1891	211,2	31,66	216,31	216	25	40,2	281,2	22,78	296	—	—	—	
1892	176,3	29,52	184,00	236	31	44,3	311,3	25,82	323	—	—	—	
1893	133,7	21,89	146,94	202	26	41,3	269,5	22,77	276	—	—	—	
1894	117,8	20,43	127,10	198	27	41,5	266,3	22,74	289	—	—	—	
1895	119,8	20,63	132,17	192	24	39,4	255,4	22,74	278	—	—	—	
1896	118,8	20,93	139,29	184	24	39,5	247,5	19,60	271	—	—	—	
1897	130,0	22,30	152,08	188	23	38,9	249,9	18,55	—	—	—	—	
1898	146,3	25,15	170,55	181	25	40,4	256,4	19,64	—	—	—	—	

пажњу у свом делу „Преступи у вези са привредним и социјалним односима у кантону Цириху“. Велики део крађа учињених у првим зимњим месецима, долази пре суд тек идуће године; пошто немачка статистика у опште регистира кажњива дела не оне године кад су учињена, него оне године кад су суђена, то ти преступи увек се узимају идуће године. Још важније изгледа ми објашњење које заступа Херман Берг (у свом делу *цене жита и криминалност у Немачкој од 1882*) да појевтињавање жита не може одмах укљонити привредни невољни положај, који постоји, тако исто као што ни повишавање цене не изазива у тренутку општу друштвену беду.

Милер је потпуно превидео то дејство повишавања цене жита. Само се тако може разумети, што он у умножавању осуда године 1892 поред свега опадања цене жита „види очит доказ да не постоји веза криминалности са ценама жита“. Али тај узајамни однос није никако тако механичан, да се аутоматски регулише, као што би могло изгледати по поменутом мишљењу Мероном. Стање цене само није меродавно. Шта више, можемо допустити, не крнећи значај онога што је речено, да ће у будућности, према другим привредним факторима, цена хлеба изгубити нешто од вредности. Бољи супротни доказ против Милерове сумње у вредност цене жита, као мерила привредног стања народа, не може се изнети него што је утврђено да за 18 година крађа и цена хлеба само су једанпут показале једно са свим незнатно одступање од правилног паралелизма пењања и падања. (Да би се избегао сваки неспоразум, ја нарочито наглашавам да и Милер дели опште мишљење, да привредно стање становништва, нарочито радничких класа, одређује њихово понашање према моралним законима).

Али тим доказом још није одговорено на питање о најдубљем узроку тог социјалног појава. Ништа не би било тако бесмислено као закључак, да је свака крађа

очајно дело, једнога који се превија од глади или се мрзне од зиме. Крађе које чине људи, а то су $\frac{4}{5}$ свих крађа, управљене су врло ретко на такве предмете који утишавају глад или штите од зиме. Значајније од голе невоље јесте *неспособност прилагодити се* промењеним приликама. Ко се навикао да извесну суму новца изда на задовољства, не може се одма лако одвићи од тога у рђавим временима. При богатијој заради расту и потребе бољег стана, одела и хране, а тако исто и потребе сваковрсних задовољстава; и потрошња алкохолних пића. Шта више искуство показује, на жалост, да потребни издатци мање зависе од привредног полета него издатци за сувишна задовољства, без којих се може бити.

По томе не немае онога што је најпотребније, него *неспособност* одрећи се животних навика, добивених у добрим временима, крије у себи опасност подлећи мамцу за нечасност. А та опасност расте још више кад они, које је снашла животна невоља стоје *незрели* према животним уживањима. То показује број осуђених *младића* због крађе, код њих се растење крађа, одговарајући пењању цена, још јаче истиче него код целокупног становништва, док опадање застаје иза опадања код одраслих. Зараде *младића* односно су боље него одраслих, и са опадањем зараде и немањем цене још не очврсле карактере сналази невоља да се одреку уживања, и тако долази искушење пожелети туђе добро и имање.

Нечасност је необично осетљиво мерило за привредно стање. То показује географски распоред крађа, то показује дејство тежег живота сваке зиме, а то показује пре свега огромна колебања појединих година, и њихова зависност од средњих животних цена. Наравно да на оне који имају, — те привредне опасности само мало утичу, бар не на оним областима, које могу утицати на значајније растење криминалности; али оне утичу на сиромаше, који живе од данас до сутра. Врло је жалосно што онај, који нема средстава нема у једно и хероизма да невољи времена принесе на жртву свако задовољство, али то је и сувише разумљиво, нарочито у оскудици лепих и бесплатних уживања.

А од много већег су интереса осуде због преваре. И раније статистике показивале су везу тог преступа са ценама жита; сами немачки бројеви показују да се број тих преступа од 1882. са малим колебањима стално пење. Као што је већ напред показано казне због преваре знатно расту сваке зиме, а у пролеће опадају, — што је доказ да је смањивање прихода издашан извор таквих преступа. Противречност између јасности тог акутнијег деловања привредне невоље и немања утицаја од средњих цена хране, није неразумљива. Ја мислим да је Берг својим појимањем са свим тачно погодио „Превара успева нарочито на живој хучној пијаци, где се све тиска, делујући једно на друго и једно против другог, ловећи добит. У заплетеном трговинском саобраћају најлакше се налази прилика за лаж и превару, а најлакше и могућност да се измакне хватању.“

То потпуно одговара резултату упоређења статистике занимања. Удео у становништву оних, који воде трговину, јесте само 10,9%, у броју оних, који су осуђени због преваре у годинама 1890—1894, износио је 19,0%, а због обмане и утаје 26,2%. Они који се занимају индустријом учинили су у истом времену 31,8% утаја и обмана, 31,6% превара, док они чине само 17 процената становништва. Из тога се види на којем земљишту оба та преступа најбоље успевају. Тамо где цветају индустрија и трговина, најчешће се и налази прилика да се постане варалица, и ту је најповољније за обмане и утаје. Отуда времена привредног цветања и умножавају и искушења и допуштају и онда, кад усане један извор преступа — невоља, да се број нечасних само још пење.

Ако крађа показује извесну зависност од народног благостања, а превара и утаја — заједничким деловањем два важна узрока тих преступа, који су потпуно једнаке снаге — неку релативну независност, то има на послетку других који изгледају као слика у огледалу *цифара крађе*. Лафарг, чији је рад у опште, поред свих несумњивих одлика, тенденциозно обојен, мисли: „Материјално цветање капиталистичког друштва испољава се с једне стране у релативном опадању броја банкрота, и опадању опште криминалности, а с друге стране у растењу срамењења деце, која су на против ређа кад послови рђаво иду.“ „Силовање деце јесте карактеристично обележје цветања капиталистичког начина производње.“ Тај је факат тачан, а нарочито се разуме кад је реч о банкротима. Али то не важи за полне преступе које Лафарг у неколико прикрива, а Бебел (у свом делу *Жена и Социјализам*) сасвим отворено приписује имућним и образованим круговима. Ја не знам од куда је Бебел узео бројеве који му дају право да тврди:

„Тако звани „либерални позиви,“ у које се највише убрајају више класе, стоје у Немачкој према криминалним преступима од прилике 5,6%, али према силовању деце од прилике 13%.“ У ствари удео „слободних позива“ у целокупним моралним преступима 1890—1899 износио је само 3,3%, а њихов удео у становништву, заједно с члановима фамилије, износио је 4%. Међутим на пољопривредне раднике пало је 22,6 место 15,6%, на индустријске раднике шта више 43,3 место 17%, остављајући сасвим на страну раднике, који нису навели одређено занимање, који њихов удео у становништву код моралних преступа девет пута надмашавају. Дакле и раднику, у које у опште не могу рачунати поменути последњу групу, пада на терет растење моралних преступа у добрим временима. Неће се погрешити кад се и алкохолни иступи доведу у везу тиме са привредним цветањем.

На другом једном месту говорили смо о значају *пића* из навике, и при том смо нарочито нагласили настајање телесних повреда у пијанству. Одавно се одржавало мишљење да добре године са повећаним издатком за алкохолна пића, доносе собом растење телесних поореда, и тако исто да добре бербе, у земљама вина,

као у Француској, у истом правцу кваре општу моралност. То потпуно важи за раније периоде као на пример за времена о којима говори Лафарг, али не и за немачку криминалност од 1882. Сви преступи, за које смо видели да им је главни узрок алкохол, насиље и претња чиновницима, нарушавање кућевног мира, просте и опасне телесне повреде, увреде и кварење ствари, бивају из године у годину све чешћи.

Томе одговара огромно растење потрошње алкохола. Ту не долази пијење ракије, чија је потрошња, како изгледа, премашила свој врхунац. Али од главног пића немачког становништва, пива, потрошило се 1882 године само 84,8 литара на једну главу становништва, рачунајући по томе у то и жене и децу, а 1899. године потрошило се већ 124,9 литара на главу.

Растење потрошње алкохола не зауставља се пред тако слабим бедемом као што је скупоба. Буџет радников не осећа у тако високој мери издатке кад су награде високе, а животна средства јевтина. Али цифре о потрошњи пића показују да он ни у рђавим временима не штеди од пића, и тако се показују рђаве последице иступа у пијанству, и у добрим, као и у рђавим привредним временима.

У компликованом кретању једне индустријске државе не оскудева у жртвама које пропадају, јер се због урођене неспособности, због њиховог ниског моралног и интелектуалног нивоа, или због њихових животних навика, не могу да прилагоде брзом развоју и колебањима. Иста судбина сналази у аграрној држави онога, који не може да савлада кризе неродних година и сточне болести, а као радник ниско стање награда у мутним временима. Над привредно и морално слаби прелазе таласи у колико лакше, што је његова чврстина више уздрмана кризама.

Сва та ремећења социјалне равнотеже до извесног ступња јесу неизбежна, али ми знамо — в ако на жалост у теорији боље него у пракси — и средства да се зауставе рђаве последице.

На сасвим другом земљишту постаје *вештачка привредна криза, штрајк*. То средство за поправку социјалног положаја, све се чешће примењивало последњих година. Овде не може бити мој задатак да говорим о његовој умесности, него о опасностима које за јавност штрајк собом доноси.

Онде где је чврста организација, под разумним вођењем, и не наклоњена голем тероризму, узела управу целог покрета, број преступа биће само мали. А штрајк је сумњив кад превлађују млађи и нежењени. Док се отац фамилије често само преко воље придружује, дотле младићи, који се ни на кога не обзиру, распаљиво раде. Али највећа опасност лежи у суделовању оних нечистих елемената, који су већ карактерисани као „радници.“ — људи који су само онда зидари, столари, обућари и т. д. кад има да се исплаћује новац од штрајка. Они буше и подбадају, они су вођи кад се дође до иступа, до напада на позорнике, до насиља према онима који хоће рада. То нарочито важи

за прво време, кад новчана средства још обилно теку, и кад у скупштинама, које се већином држе по крчмама, неизбежно пијанчење још више раздражује узбуђене душе.

Али ради тачне оцене свих експеса штрајка безусловно је потребно знање једног сасвим особеног факта, а то је да се *маса народа*, психолошки сасвим друкчије понашају, него *поједина лица* из којих су оне састављене. Сигеле у свом делу *Психологија преступа масе*, узео је *испитивања*. Он се није занимао само реакцијом *необразованог* народа на спољне надражаје, него и са често неразумљивим одлукама законодавних тела, удружењима свих врста, научним и политичким скуповима. Критика већег броја лица и већа је и виша него критика сваког појединца.

Једна фраза једна јака реч добачена народу у згодном тренутку, привлачни говор каквог доброг беседника, какав гест изведен на згодном месту, могу у једном тренутку од једног *мирног* скупа начинити *војску од престуаника*, готових на сваке иступе. Што се у гомили налази више жена са њиховом већом раздражљивошћу, у толико већа постаје и опасност, нарочито кад на узбуђене људе, огорчене бригама и вемаштином и неуспесима, још и алкохол врши своје рђаво дејство. Падне ли с поља у ту експлозивну масу каква запаљива материја, онда настају они луди иступи који су у Золином жерминалу добили свој литерарни, а код Сигелеа свој научни опис.

Поједини суделовач у таквим експесима може по себи бити врло пристојан, безазлен па и плашљив човек, али његова *индивидуалност губи се у маси*; ту нестаје мирног размишљања, и одвучен од нивелишућег утицаја гомиле и присебан човек постаје животиња. Може човек жалити жалосне последице те „психологије масе,“ али се мора признати факат да је субјективна кривица појединаца, при експесима штрајка, често тако мала да ишчезава.

САХАДИН

од В. М. Дорошевича
Преводи Љ. В. свршени правник

23

А ту нарочито сам захркао, да би се он умирио. Слушам — леже, и ко сикура у воду, заспа. Пробудио сам се у јутру раније од њега, погледах, — спава као одојче. Гурнух га: „Устај, Вања.“ Скочио је, гледа ме, а очи избегло од чуда. И осврће се наоколо. Ја се чак насмеја жив! жив! рекох. „Но знаш шта Вања, глупост учинили, — да и не говоримо: а сада нам треба да говоримо не о ономе што је било, већ о будућности. Шта буде да буде, нека буде заједно, разумеш? Били другови па и да останемо другови. Разумеш? Заплака он на то.

— Тако сам ја у казамат запао? Да сам их побио онда у кући г. г. Арцимовића, не би ничега било! — уздахну Полуљахов, — али туга ме онда обузела. Зато сад у тавницу.

Суђење над убицама Арцимовића чинило је грозан упечаток. Полуљахов се држао с беспримерним цинизмом; причајући о убиству, он се чисто ругао својим жртвама, хвалећи се својим спокојством и хладнокрвношћу.

— Бес ме обузео. Хоћете да обесите? Онда чујте!

Полуљахов је сво време очекивао смртну пресуду.

— Кад су устали сви, почели читати пресуду мени се глава завртела. Главом сам се овако тргао, као да ми се конопац пред лицем витла. А мислим при том: „Држи се сад брат Полуљахове. Кад ваља ни с тога света, — нек се иде!“ И трудим се да се насмејем.

Када су прочитали на робију Полуљахов, својим ушима није веровао.

— Гледам око себе, ништа не разумем. Пречуо сам? Спавам ли? Из суда сам изашао, чисто као да сам с вешало спао. Од свежа ваздуха глава ми се завртела, мука ме притисла.

Када су злочинце водили из суда, одједаред из сред гомиле зачује се пуцањ. Пасторак Арцимовића пробија се кроз гомилу, и гађао Полуљахова из револвера.

— А ја у том моменту гурнуо сам у гомилу.

И куршум пролетео мимо.

— Таква му је срећа! — примећава смејући се Полуљахов.

Пасторка Арцимовићевог ухвати, а Полуљахов чим су га довели у затвор, затражио је надзорника тамнице, да жели да се пасторак Арцимовићев пусти.

— Због тога што ја ништа против њега немам.

— Одкуд та брига за њега? Благородан, шта ли хтео си да се покажеш?

— Какво ми је ту благородство? — слеже раменима Полуљахов, — ја сам убио његову матер, а он је хтео мене. На његовом месту ја бих то исто радио.

Када су Полуљахова и Казаева возили на Сахалин, држали су их обашка. Сви су осуђеници говорили.

Полуљахов ће за цело пришити (убити) Казаева.

— Но то је била сувишна предострожност. Они су понова били „другови.“

— Мени на Вању није никако било криво. Заједно чинили, заједно беде допали, заједно и одлазимо.

Одређени су у исто одељење Александровског казамата, и „другови“ су заузели један поред другог место на ногарима.

Вања се не одваја од мене ни за корак. Делимо сваки залогај.

Та потреба имати кога блиског буди се са невероватном снагом код, на све озлојеђених, осуђеника. Једино у институтима тако „обожавају“ један другог, као у затвору окованих. Често је и смешно и дирљиво. У тајги, при бегству, полумртв од глади робијаш дели последњи залогај хлеба са другом. Сам одлази и предаје се, само да би узели рањеног или оболелог друга. По целе дане носи изнемоглог друга. У самоме једва се душа држи у телу а вуче на рукама болног друга. Прође не-

колико корака, задиха се, приседне, — опет узима на руке и носи. И тако по стотине врста, и кроз непроходну дивљу тајгу.

„Убица пет људи,“ — то апсолутно нема никаквог значења за робијашницу.

— Тамо смо ми сви храбри. Но де покажи се ти овде.

Убивства извршена „на слободи,“ на робији се не броје. Робијашницу нећеш задивити ако кажеш: „убио сам толико и толико људи.“ Робијашница једино при томе пита:

— А колико си узео.

А ако човек „узме“ мало, робијашница се подсмева таквом човеку, као што се смеје и убицама из љубоморе или освете, — у опште над „будалама.“

— Зврчина! Без користи пошао на „преступ.“

Зато се веома цени све што је извршено на робији. И често човек, који одговори дреко каквом суровом надзорнику, више се цени, на бољем је гласу, више има ауторитета међу робијашима, него какав „знаменити“ убица. За робијашницу нема „знаменитих“ убица. Ту се немаш шта разметати са својих пет убистава, када покрај тебе лежи Пашченко коме званично приписују 32 убистава.

Положај Полуљахова, одкога су се ужасавали на суду, на робији је био веома сумњив.

— Убио петоро, — а колико је узео, стид човека и да каже!

Још га је подражавало једино то, што је убио „судију“ знатног човека:

— Значи, рескирао уже.

То је ипак уливало неки респект: робијашница уважава оне, који тако ризикују, и боји једино тих, који се сами ничега не боје.

Када сам ја био на Сахалину, Полуљахов је уживао највеће поштовање у целом казамату. О извршеном његовом бегству говорили су са највећом поштом.

— Но, то је човек!

Бегство је било једно од најдеријих, безумно по својој смелости.

Полуљахов са Казаевим и још тројицом осуђеника побегли су у сред бела дана на очи свима. (наставиће се)

ЖЕНИЈАДНИ ПОЛИЦАЈАЦ

Louis Jacolliot

16

II. Судија и полицајац.

— Хајте сад ви, г. судија, рече он своје другу: — Рибуте ће вам помоћи.

Г. од Обервиља стиже Лорана а Рибуте обојицу и уклони прелаз. Стубе пребацеше с ону страну и сва се тројица спустише у парк у највећој тишини, помагани помрчином облачнога неба.

Нигде светлости у манастиру — као да беше утоноу у најдубљи сан.

Могло је бити око четири сата изјутра. Ноћ сува и хладна. У инат избегавању ове тројице песак је шкрипао под њиховим табанама.

Био је то узбудљив и јединствен тренутак, нарочито за г. од Обервиља. Не ставља се први пут живот на коцку, а да се не осети нешто што притискује мозак и изазива силно лупање срца.

На скоро дођу до главнога стана. Рибуте беше оставио за собом отворена врата. Шеф сигурности и другови му стадоше да предахну.

— Извиди ти прво, Рибуте, па се врати да нам јавиш је ли време да се отпочне! рече шеф сигурности.

Инспектор сигурности скиде своје ципеле које замени патицама од фланела и изгуби се унутра.

Радо би пошао за њим Жак Лоран, али је незгодно било ићи са истражним судијом чија би невештина могла осујетити све...

Рибуте се не врати за читав сат, што за чекаоце беше читав век. Шта је радио он тако дуго унутра? Да није пао у какву вешто намештену клопку, или је на њ натрапао који од становника овог побожног фаланстера, или је принуђен да лежи неко време?

Ни једна од ових претпоставака не беше стварна, јер се Рибуте врати са своје екскурзије и нигде живе душе срео није.

— Журно само! рече он шефу сигурности. — Ово крило зграде где станује епископ и његов алтерего Ангеранд пусто је. Наћи ћете се пред једним необичном ствари и сва моја објашњења не би вредела ништа — то треба само да видите.

Обојица без устезања пођоше за инспектором, а овај, да би им олакшао пролаз, пусти им пред ноге зрачак са своје слепе лампе. Прођу једним циркуларним ходником који је служио целу кућу, одвајајући степене за свако одељење, и дођоше до оних басемака, који воде у одаје Пасторета и Ангеранда.

— Газите слободно, нема никога! рече инспектор.

Чудно узбуђени обојица пођу за Рибутеом уз басемаке који се низаху пред њима... Величанственост оне тишине, која владала овим манастиром, знан као насељен, силно утиче и најхладнокрвније темпераменте. И баш то зар увераваше Жака Лорана, после јучерањег догађаја, да је ова мртва тишина просто срачуњена, како би он наврло право у клопку.

Лако би они могли бити побијени и затрпани у неки кут парка где је правди немогућно завирити, тим пре, што, сем њих тројице, за овај догађај нико на свету није посумњао у оце Св. Духа.

Међу тим они улазе слободно и нико им се на пут не испречава... Па она постојана тишина, отужна некако, силно је утицала на живце г. од Обервиља, навикнутог да се тако игра опасношћу као његови другови.

Најзад, без икакве сметње, дођоше до прага одаје Преосвећенога, која Рибуте гурну полако и, чим ступише унутра, он пусти сву светлост из лампе.

Тада шеф сигурности погледа упитно инспектора, не смејући да говори из страха да га не чују — толико је био убеђен да су навучени у клопку!... Рибуте му даде знак да пође за њима и кад су ступили

у другу собу, он му показа прстом један орман отворених врата. Жак Лоран приближи се и у мало не дрекну од изненађења: леђа ормана узидана су у дувар и ту зјапи рупа за коју су заковане гвоздене стубе, које као да воде под земљу — то су виделе његове очи!... То роди мисао и Жак Лоран разумедо све!

— Они су доле, шапну он на ухо г. од Обервиља; кобна радост хоће да се сврши!... Дужност нам је позната: треба истрајати!

— Напред само! одлучно рече судија. И ја ћу за вама!

— Стан'те, за час! запази Рибуте.

— Шта је? упита шеф сигурности који већ беше искорачио у орман.

— Ви знате, господару, како ја хладно гледам у опасност, продужи инспектор. Али нема смисла упуштати се у бескорисну борбу код тако незгодних околности по нас, које нас не могу убедити да можемо доћи до каква резултата!

— Објасни ти то!

— Било је два сата изјутра кад је Епископ дао два или три сата одлагања оцу Ангеранду за последњи и навечни састанак; сад је, пак, четири сата јутро, а од пре још једног сата, колико сам могао из парка видети, нестало је светлости у одељењу шефа манастирског. А то је тачно оно време, кад су бедници сишли да изврше смртну пресуду!... И онда, што да ми залажемо живот за лешине?!

— Ништа то не мари, Рибуте! Ја изустих реч, коју си ти увек разумевао: — „дужност.“ Ваља да ниси данас заборавио на њену неумитност?!

— Мислио сам да вас треба обавестити, господару, а ви, ваља да, несумњате у моју покорност?

— Знам ја то, пријатељу мој, знам!... Ја ћу напред, г. судија биће добар да пође за мном, а ти ћеш Рибуте затвори ти улаз.

Оба човека климнуше главом у знак разумевања и шеф сигурности прихвати се оградe гвоздених стуба и поче лагано силазити, пазећи да не изазове ни најмањи шум. Уверавао се стопалом на сваку пречагу, нре но што ће спустити ногу на другу. Клизно је као у неку врсту капије, толико широке, да се њоме може спустити човек обичне ширине. Али ако њему не беше тешко силазити, тај посао, поред свег упињања, није лако отаљавао г. од Обервиља силазећи врло тромо.

(свршите се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања.

I.

„У селу Безумљу, наше општине, један грађанин дозидео је до своје куће једну собицу, па ту крчми пиће и механшце.

За овај посао он није добио дозволу ни од државне ни од општинске власти.

Полицијска власт није му забранила радњу, или зато што за њу и не зна, или што није стигла,

Општинска власт опомињала га је, да не механише без права, али он вели да општина није за то надлежна.

Моли се уредништво за обавештење:

Има ли право општински суд да му забрани механисање, и ако има, то по ком закону?"

— На ово питање одговоримо:

Бесправно механисање и крчмљење пића, казни се по механској уредби, а не по III части кривичнога закона.

Све, пак, казне, које излазе из примене ове уредбе, изричу полицијске, а не општинске власти, и по томе, општински судови нису у опште надлежни за примену ове уредбе.

Како се, опет, не може дозволити, да неко бесправно механише, то општински суд има дужност, да о овоме извести званично полицијску власт, која ће после учинити шта треба по закону.

II.

«У чл. 126. закона о шумама стоји, да ће испуњене кривице, учињене у општинским, селским и приватним шумама, извиђати и казнити општинске власти.

Како овде нису побојане те кривице, које ће судити општине, то се моли уредништво, да оно изводи објаснити, на које се кривице односи ова надлежност општинских власти.

Даље се моли уредништво да каже: да ли је оно каква погрешка, што у чл. 152 стоји, да ће закон почети важити од 1. септембра ове године (он је штампан у бр. 73 «Српских Новина» ове године, те би по томе почео важити од 1. септ.) а у члану опет 153, да ће важити од дана обнародовања, па за тридесет дана.»

— На ово питање одговарамо:

Као што се види из чл. 90. закона о шумама, у ред испуњених кривица нарочито се убрајају оне из чл. 106, 117, 118 и 119.

Сем њих, у ред испуњавања да дођу и све оне кривице, где казна затвора није већа од 30 дана, а новчана од 160 динара.

Према томе, и све оне недопуштене радње из чл. 122, 123 и 124 поменутога закона, улазе у ред испуњавања.

Одредбе из чл. 152. и 153. овога закона, нису ни у каквом сукобу, јер онај рок, који помиње чл. 152. важи је за измене од 2. августа 1898 год. као што се лепо види из напомене, учињене код овога члана, а рок који помиње чл. 153, важи за измене од 23. марта 1904 године, који је прошао још 6. маја ове године, јер се тада навршило тридесет дана, од обнародовања ових измена.

Б. Ј. среском писару, јавља уредништво, да ће на питање његово, о настањивању Цигана, које је потекло поводом прекора једнога адвоката, учињеног полицијским властима путем штампе, издати обавештење у једном од првих бројева, где ће бити штампане и уредбе које говоре о њима.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖИ СЕ

Божидара сина Јохана Вајса, колара из Обреновца, окривљеног због крађе, тражи на-

челник среза посавског, окр. ваљевског актом Бр. 9722. Божидар има 14 год., раста је средњег, плав је у опште. Пронађеног треба спровести поменутом среском начелнику, или Управи.

Чеду Милојевића, бив. магационера из Смеверева, окривљеног због крађе, тражи начелство смедеревског актом Бр. 5671. Милојевић има 26—27 год., средњег је стаса, косе плаве, бркова смеђих, кривошијаст је у леву страну. Пронађеног треба спровести поменутом начелству, или Управи града Београда с позивом на Бр. 29363.

Станоја Мирковића, из Миланова, окр. врањског, који је побегао из притвора лесковачког првостепеног суда 9. пр. м-ца, тражи исти суд актом Бр. 12282. Бегунац има 17 до 18 год., повисок је, црномањаст, носав. Пронађеног треба спровести поменутом суду, или Управи града Београда с позивом на Бр. 28167.

ПОЗИВ НА ПРЕДАЈУ

Марјан — Маша Митровић, земљоделац из Бадљевице, среза подунавског, извршио је убиство над Живаном Милојевићем из Д. Раче, и 20. пр. м-ца побегао испред спроводника. Па како се Марјан до данас није вратио својој кући, а постоји сумња да се од власти одметнуо, у намери да самовласно живи и казнима дела чини, — то га начелство округа смедеревског на основу чл. 2-ог о хватању и утамањивању хајдука овим позива, да се у року од 15 дана, рачунајући од 1. септембра тек. год. пријави најближој полиц. власти, која ће га спровести начелнику среза подунавског. У случају, да се Јован у остављеном му року не преда, начелство ће га огласити за хајдука у смислу чл. 3. закона о хватању и утамањивању хајдука. Марјан има 45 год., стаса је високог, косе и бркова смеђих, очију жутих, у лицу је сувоњав, на длану леве руке има белегу од пушчаног зрна. УБр. 29169.

ПОТЕРЕ

28. пр. м-ца око 6 до 7 часова по подне, 6 непознати и наоружаних зликоваца, напали су на кућу Миладина Павловића, тежак из Прљешта среза левачког, и изнудили му на разбојнички начин: 1050 дуката у злату, 50 наполеона, 700 динара у банкама од по 10 дин., 50 ком. аустријских цванцика и 10 комада старих талира. Лични опис разбојника непознат је. По извршеном делу отишли су у правцу среза, гужванског. Позивају се све полицијске и општинске власти, да за овим разбојницима предузму најживље тражење. УБр. 29554.

Никола Јовановић, ужарски радник, који је у последње време радио у Шапцу, изузео је на варљив начин један велосипед Милошу Јуришићу, бравару из истог места и побегао. Има 24 год., средњег је стаса, косе и очију црних, образа дугуљастих. Позивају се све полицијске и општинске власти, да овог крадљивца с покрађом, у случају проналаска, спроведу начел. окр. подринског, с позивом на Бр. 13994. или Управи града Београда, с позивом на Бр. 29131.

Ноћу, између 31. августа и 1. тек. м-ца непознати крадљивци украли су Милану Љубисављевићу из Бегаљнице, среза грочанског, једну

кобилу длаке мрке, високу 152 см., матору 8 год. са белегом белом на челу, а Грјици Митровићу из истог места једног коња длаке до ратасте, маторог 5 год. и у задњу ногу путуњастог. Скреће се пажња свима полицијским и општинским властима на ову покрађу. У случају проналаска, крадљивца с покрађом треба спровести начелнику среза грочанског, или Управи града Београда с позивом на Бр. 30057.

На дан 2. тек. м-ца, око 9 часова у вече, два непозната зликовца извршили су, у близини болничког моста, разбојништво над Милићем Милосављевићем из В. Поповића, и овом приликом отели му: једну новчаницу од 10 динара, чакшире, гуњ и једну шарену торбу. Један од зликоваца високог је стаса, црномањаст, са црном дугачком брадом, црним великим и засуканим брковима, у одећу сукненом са широким гајтанима, и опанцима. Други је такође црномањаст, шиљатих бркова и брале, одевен као и први. Начелник среза грочанског депешом Бр. 8210, моли све полицијске власти да за овим разбојницима најживље трагају и у случају проналаска њему их стражарно спроведу. УБр. 30171

Лазар Зарић, осуђеник казног завода, који је био у притвору првостепеног суда за град Београд због прављења лажног новца, ноћу између 29 и 30 пр. м-ца побегао је из опште државне болнице, где је на лечењу био, Лазар има 33 год., средњег је раста, црномањаст, малих црних бркова, у ходу нарамљује.

Позивају се све полицијске и општинске власти, да овог бегунца најживље потраже и пронађеног стражарно спроведу Управи града Београда с позивом на Бр. 24760. У овом циљу износимо слику Лазареву.

Светозар Стевановић — Јовановић, родом из Варварина, решењем начелника среза левачког, стављен је под кривичну истрагу и у притвор због разбојништва. Светозар који је у бегству, има 30 год., средњег је раста, црномањаст, по лицу роав од богиња. Позивају се све полицијске и општинске власти да за овим разбојником живо трагају, и у случају проналаска спроведу га поменутом среском начелнику с позивом на депешу Бр. 10108, или Управи града Београда с позивом на Бр. 30214.